
SZÖVEGÉRTÉS-SZÖVEGALKOTÁS „B”

---

3. ÉVFOLYAM

MATEMATIKA

KÉSZÍTETTE: SZABÓ ÉVA

GONDOLTAM EGY SZÁMOT.....	3
IGAZ ÉS HAMIS ÁLLÍTÁSOK SZÁMHALMAZOKRÓL.....	7
SZÁMOK EGYEZTETÉSE SZÁMMAL ÉS BETŰVEL ÍRT FORMÁKBAN.....	13
SZÁMKITALÁLÓS BARKOCHBA.....	20
SÍKIDOMOK TULAJDONSÁGAI.....	25
SZÁMOK „SZEMÉLYI IGAZOLVÁNYA”.....	30
JÁTÉK A BETŰKKEL.....	34
MÉRÉSEK, IDŐTARTAM – IDŐPONT.....	40
SZÖVEGES FELADATOK HIÁNYZÓ, ILLETVE FÖLÖSLEGES ADATOKKAL.....	45
INDOKLÁS, VÉLEMÉNYALKOTÁS CSOPORTOKBAN.....	51
KOMBINATORIKAI SZÖVEGES FELADATOK.....	55
TÖRTÉNETKÖVETÉS FEJSZÁMOLÁSSAL, KÉRDÉS NÉLKÜLI SZÖVEGESEK.....	61

GONDOLTAM EGY SZÁMOT...

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA	Az értő olvasás fejlesztése, gyorsolvasás, hallott szöveg értelmezése, szakszókincs használata szóbeli páros munkában
IDŐKERET	20 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	8–9 éves korosztály
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	TÁGABB KÖRNYEZETBEN Matematika SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban, algebra – számfogalom AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK Számok tulajdonságainak tanulása, gyakorlása szóban és írásban AJÁNLOTT KÖVETŐ TEVÉKENYSÉGEK Számfogalom-mélyítés írásban lejegyzett tulajdonságokkal, illetve szóban, a számok helyes lejegyzése betűvel
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI	Olvasástechnika, beszédértés és olvasott szöveg megértése
AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	A modul nagyobbik részében a gyerekek páros munkában, beszélgetve dolgoznak, érdemes belehallgatni a munkájukba. Értékelni lehet a munka végén az együttműködést és a szakszerűséget is, szóban.

TERVEZETT IDŐ: 5 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Előre írjunk fel fóliára nyolc számot, betűkkel írt alakban!

négyszáztíz	háromszázegy
hatszázöt	nyolcszázötven
hétszázhuszonegy	harminckettő
hatvanhét	nyolcszázharminckilenc

Egyszerre egy sort (két számot) mutassunk meg, lehetőleg rövid ideig, épp hogy a lassabban haladók is el tudják olvasni. Takarjuk el, a gyerekek pedig ezután (és csak ezután!) írják le a füzetükbe számokkal az olvasottakat. A nyolc szám után mutassuk meg az összeset újra, a gyerekek önállóan javítsanak. Értékelésként elég megkérdezni, ki elégedett magával, ki nem.

A számhalmaz tagjait a szerint változtassuk, hogy mire van szükségünk a későbbi feladatainkhoz. Kezdetből szoktassuk a gyerekeket ahhoz, hogy mindent csak egyszer mutatunk meg (mondunk el). Ez fontos feltétele a figyelem-összpontosítás fejlődésének.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Szövegolvasás – szópárok olvasása;

Olvasott szöveg megértése;

Vizuális emlékezet – információk tárolása és alkalmazása

MUNKAFORMÁK

Frontális önálló munka

MÓDSZEREK

Bemutató, lejegyzés emlékezetből

ESZKÖZÖK

Írásvetítő, fólia

T/2

TERVEZETT IDŐ: 6 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Válasszunk ki egyet a nyolc számból, kérjük a gyerekektől, hogy írják le azt a számot, amire gondolunk, amiről beszélünk.

Példa: páros, számjegyeinek összege öt. Ha itt megállunk, ebben az esetben még két jó megoldás is van: 410, 32. Kérdezzük meg a gyerekeket, hogy mit mondjunk még el a gondolt számról. Megoldás: hogy hány jegyű.

Végül máshogy is utalhatunk a megoldásra, például: nincs benne a háromnál nagyobb alaki értékű szám. Jó esetben a gyerekek lejegyzik a 410-et.

Ellenőrzés közös megbeszéléssel: egy gyerek válaszol, mi megkérdezzük, ki ért egyet, ki nem.

Ezt a feladatot csak azért végezzük, hogy példát mutassunk a gyerekek önálló, hasonló feladatához. (T/3)

A „gondoltam egy számot” típusú feladatokat lehet adott alaphalmazból válogatva végezni (ez ilyen eset volt), de lehet az összes (a korosztálynak megfelelő számkörből vett) számból választani. Ezt előre tisztázzuk!

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Hallás utáni szövegértés, szövegértés fejlesztése kérdésfeltevással;

Problémamegoldó gondolkodás

MUNKAFORMÁK

Frontális osztálymunka

MÓDSZEREK

Megbeszélés

ESZKÖZÖK

A T/1-ben használt fólia

TERVEZETT IDŐ: 10 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

A gyerekek párban fognak dolgozni. A feladatukat szóban ismertessük: gondoljon egyikük az egyik számra a nyolcból, mondjon el lehetőleg pont annyi tulajdonságot róla, amennyi elég a társuknak a szám megfejtéséhez. Ha sikerült, cseréljenek szerepet. Mindezt legalább 2-2 számmal oldják meg, ha gyorsak, lehet 3-3 is.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

A szakszókincs használata páros megbeszélés során;

Hallott szöveg értelmezése;

A beszédhelyzetnek megfelelő szóbeli kommunikáció

MUNKAFORMÁK

Frontális páros munka

MÓDSZEREK

Tanítói szóbeli utasítás, páros beszélgetés, esetleg vita

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

Azok a gyerekek, akiknek a számfogalma már tökéletesen kialakult, azért vehetnek részt ebben a feladatban, mert a szóbeli kommunikációs képességük, a szociális érzékenységük fejlődik e feladat során.

IGAZ ÉS HAMIS ÁLLÍTÁSOK SZÁMHALMAZOKRÓL

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA	Olvasott és hallott állítások megítélése igazságtartalmuk alapján, állítások szóbeli megfogalmazása
IDŐKERET	20 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	8–9 éves korosztály
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	TÁGABB KÖRNYEZETBEN Matematika SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN Halmazlogika témakör, ismeretek rendszerezése, gondolkodás AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK Logikai állítások alkotása, elbírálása különböző halmazok alapján AJÁNLOTT KÖVETŐ TEVÉKENYSÉGEK Ugyanez, egyre nehezedő feltételekkel
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI	Beszédértés, figyelemkoncentráció; Metakognitív képességek – együttműködés; Spontánbeszéd-képesség; Szövegolvasás, olvasott szöveg megértése
AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	A feladatok értékelésénél figyelembe vesszük szaktárgyi szempontból a logikus gondolkodásra alapuló feladatmegoldások sikerét, valamint a párban dolgozó gyerekek együttműködését.

T/1.

TERVEZETT IDŐ: 4 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Írjunk a táblára néhány számot, például: 234, 567, 135, 22, 460.

Álljanak fel a gyerekek a padjuk mellett. Mondjunk állításokat a számokról. Ha igazat mondunk, ugorjanak egy nagyot, ha hamisat, akkor guggoljanak le!

Állítások lehetnek:

- Mindegyik páros.
  - Van köztük páros.
  - A háromjegyűek páratlanok.
  - Nincs benne kerek tízes.
  - Mindegyik kerek tízes.
  - A legnagyobb szám háromjegyű és páros.
- Stb.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Beszédértés;

Az információknak megfelelő aktív cselekvés;

Írányított megfigyelés egy szempont szerint;

A logikai gondolkodás fejlesztése

MUNKAFORMÁK

Frontális munka

MÓDSZEREK

Tanítói szóbeli utasítás, mozgás

ESZKÖZÖK

Tábla vagy fólia

T/2

TERVEZETT IDŐ: 10 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

A gyerekek párban dolgozzanak. A párválasztás lehet önkéntes, ha mégis a tanító választ párokat, ügyeljen arra, hogy lehetőleg ne legyenek egy párban a leglassabban haladó gyerekek. Ha magunk irányítjuk a párok kialakítását, akkor minőségben és mennyiségben is differenciált mondatokat tehetünk a borítékokba.

Adjunk minden párnak egy feladatlapot (Melléklet). A feladatlapon 6 szám és két üres oszlop található az igaz-hamis állítások számára, valamint a lap alján kivágható formában igaz és hamis állítások a fent említett hat számról.

Ismertessük a gyerekekkel a feladatot: az állítások kivágását követően egyikük húzzon egy cetlit, olvassa el, majd olvassa fel a párjának. Döntse el, hogy igaz vagy hamis az állítás! Ha a párja is egyet ért a döntéssel, akkor ragassza fel a lap megfelelő oszlopához. Szerepcsere. Próbáljanak meg minél több állításról dönteni!

Ellenőrzésnél egyenként olvassuk fel a mondatokat, a párok mutassanak a magasba, ha igaznak tartották, mutassanak lefelé, ha hamisnak ítélték az állítást.

Egyet nem értés esetén álljunk meg, kérjük ki a gyerekek véleményét, hagyjuk, hogy vitatkozzanak egymással, amíg mind el nem fogadják a helyes megoldást.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Szövegolvasás, beszédbátorság, beszédértés;

Ítéletalkotás az olvasottakról, véleménycsere, együttműködés

MUNKAFORMÁK

Frontális páros munka

MÓDSZEREK

Tanítói szóbeli utasítás, megbeszélés, feladatlap kitöltése

ESZKÖZÖK

Páronként egy fénymásolt lap és egy boríték, igaz-hamis állításokat tartalmazó mondatokkal (F1)

MEGOLDÁS

IGAZ	HAMIS
MINDEGYIK PÁROS.	VAN KÖZTÜK PÁRATLAN.
NEM MIND HÁROMJEGYŰ.	NINCS KÖZTÜK HÁROMJEGYŰ.
TÖBB 600-RA KEREKÍTHETŐ SZÁM VAN KÖZTÜK.	VAN KÖZTÜK ÖTTEL OSZTHATÓ SZÁM.
A SZÁZASOK HELYÉN SEHOL SINCS 4.	MIND HÁROMJEGYŰ ÉS PÁROS SZÁM.

T/3

TERVEZETT IDŐ: 6 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

A gyerekek maradjanak tovább is párban. Vetessük elő velük az egyikük logikai készletéből az összes háromszöget. (Más részhalmazt is képezhetünk.)

Szóban ismertessük a feladatukat. Felváltva mondjanak egy állítást a lapokról, társuk pedig döntse el, hogy igaz vagy hamis a hallott állítás. Próbáljanak nem könnyen eldönthető mondatokat kitalálni!

A párok munkája közben érdemes a gyerekek közt sétálva belehallgatni a párbeszédbe. Így esetleg kiszűrhetjük, ha valaki félreértette a feladatot, vagy ha valakinek nehéz a megoldás.

Értékelésként elég, ha megkérdezzük, hogy érezték magukat, hogy sikerült a játék a párjukkal.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Spontán beszédképesség – logikai állítások megfogalmazása szóban; Hallás utáni szövegértés; Ítéletalkotás, a beszédhelyzetnek megfelelő kommunikáció

CÉLCSOPORT – A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

Az egész osztály

MUNKAFORMÁK

Frontális szervezésű páros munka

MÓDSZEREK

Tanítói szóbeli utasítás; Páros beszélgetés a használt tanulói eszközhöz kapcsolva az állításokat, ítéleteket

ESZKÖZÖK

Tanulói logikai készlet

MELLÉKLET

364 248 26 98 602 596

IGAZ	HAMIS

Szétvágható állítások:

MINDEGYIK PÁROS.

VAN KÖZTÜK PÁRATLAN.

NEM MIND HÁROMJEGYŰ.

NINCS KÖZTÜK HÁROMJEGYŰ.

VAN KÖZTÜK ÖTTEL OSZTHATÓ SZÁM.

MIND HÁROMJEGYŰ ÉS PÁROS SZÁM.

TÖBB 600-RA KEREKÍTHETŐ SZÁM VAN
KÖZTÜK.

A SZÁZASOK HELYÉN SEHOL SINCS 4.

SZÁMOK EGYEZTETÉSE SZÁMMAL ÉS BETŰVEL ÍRT FORMÁKBAN

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA	Az értő olvasás fejlesztése, ismeretszerzés betűvel írt számok helyesírásáról
IDŐKERET	20 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	8–9 éves korosztály
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	TÁGABB KÖRNYEZETBEN Matematika SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban, algebra – számfogalom
	AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK A számfogalom építése, mélyítése, betűvel írt számok olvasása
	AJÁNLOTT KÖVETŐ TEVÉKENYSÉGEK A számírás gyakorlása, fókuszban a helyesírással
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI	Olvasástechnika; Olvasott szöveg megértése, íráshasználat; Metakognitív képességek – együttműködés; Beszédképességek
AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	A gyerekek önállóan értékelik az alpfeladatot, melynek egyértelmű a megoldása. A feladatlapokat a tanító szaktárgyi alapokon értékeli.

T/1

TERVEZETT IDŐ: 6 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Melyik ez a szám?

Előzetesen írjunk egy szókétyát, például: kilencszázharminc. Először csak az első betűt mutassuk meg, a gyerekek találgassanak, mi lehet az adott szám. A második betű után rájönnek, hogy kilenccel kezdődik. Itt megint érdekes a helyzet, hiszen a következő betűn múlhat, hogy hány jegyű a kérdéses szám. Innentől kezdve egyre többet takarjunk ki a számból. Logikus, hogy néha nagyobb egységeket kell egyszerre lelepleznünk. (Például a ki... után kilenc, a kilencsz... után azonnal mehetünk a kilencszázhoz.)

A játékot addig játsszuk, amíg biztos megoldásra lelnek a gyerekek.

Az intenzívebb részvétel érdekében a biztosnak tűnő megoldást, megoldásokat jegyeztessük fel a gyerekekkel.

Ellenőrzés: a szókétya teljes bemutatásával, számjegyekkel való fölírással a táblára, önálló javítással.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Olvasástechnika – szóolvasás növekvő betűszámmal

MUNKAFORMÁK

Frontális munka

MÓDSZEREK

Szókétya bemutatása, megbeszélés

ESZKÖZÖK

Szókétya és egy azt eltakaró tárgy

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

Ebben az esetben egy helyes megoldás van, ez azonban az utolsó pillanatig kérdéses a gyerekek számára. Ugyan-ezt a játékot sok más számmal, számkétyával játszhatjuk, az óra bármely részén lehet a figyelem-összpontosítás eszköze is ez a feladattípus.

Lehet a kapott szám szóbeli vagy írásbeli bemutatásával (tulajdonságai összegyűjtésével) is folytatni a munkát.

T/2

TERVEZETT IDŐ: 9 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Adjunk a gyerekeknek egy feladatlapot. Ezen háromjegyű számok és ugyanezek betűvel leírt formái láthatóak. Mivel harmadik osztályban a számfogalom építése, mélyítése az ezres számkörben zajlik, ezért javasolt a háromjegyű számok szerepeltetése a feladatlapon. A számkörbővítésnél már nagyobb számokat is választhatunk.

Az alapfeladat mindenkinek ugyanaz: összekötni a párokat. Az átlagosan és gyorsabban haladó gyerekek több, kapcsolódó feladatot is kapnak (F1, A, B, C).

Ellenőrzés: szabad párválasztással egymás alapfeladatának javítása, egyet nem értés esetén megbeszélés párban.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Szövegolvasás;

Feladatszövegek megértése;

Kérdésfeltevésre adekvát válaszadás;

Íráshasználat

CÉLCSOPORT – A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

Az egész osztály;

Lassabban haladó gyerekek csak az alapfeladatot kapják (F1 – A).

Az átlagosan haladók sorbarendezéssel bővített feladatot kapnak (F1 – B).

A gyorsabban haladóknak számtulajdonságok lejegyzésével bővül a feladatuk (F1 – C).

MUNKAFORMÁK

Differenciált egyéni munka;

Ellenőrzésnél páros munka

MÓDSZEREK

Feladatlap önálló megoldása az olvasottak értelmezésével

ESZKÖZÖK

Fénymásolt feladatlapok (háromféle)

T/3

TERVEZETT IDŐ: 5 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

A párok egyik tagja válasszon egy számot a lapon szereplők közül, tartsa fejben. Párja barkohbával találja meg a választott számot.

Utána cseréljenek szerepet.

A lapokat szedjük be, a ráadásként megoldott feladatokat magunk ellenőrizzük.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Beszédbátorság, beszédkezdő, félreproduktív beszédképesség;

Együttműködés

CÉLCSOPORT – A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

Az egész osztály

MUNKAFORMÁK

Páros munka

MÓDSZEREK

Beszélgetés, vita párban

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

A párban játszott szám-barkohba a gyerekek aktív részvételét fokozza.

MELLÉKLET

FI – A)

Kösd össze a párokat!

831	négyszázkettő
905	hatszázhuszonegy
448	négyszáz
309	nyolcszázharmincegy
955	háromszázkilencven
621	kilencszázöt
390	kilencszázötvenöt
402	négyszáznegyvennyolc
400	háromszázkilenc

Ha van még időd, írd le növekvő sorrendbe a számokat!

FI – B)

Kösd össze a párokat!

831	négyszázkettő
905	hatszázhuszonegy
448	négyszáz
309	nyolcszázharmincegy
955	háromszázkilencven
621	kilencszázöt
390	kilencszázötvenöt
402	négyszáznegyvennyolc
400	háromszázkilenc

Írd le növekvő sorrendbe a számokat! Karikázd be közülük a páratlanokat!

FI – C)

Kösd össze a párokat!

831	négyszázkettő
905	hatszázhuszonegy
448	négyszáz
309	nyolcszázharmincegy
955	háromszázkilencven
621	kilencszázöt
390	kilencszázötvenöt
402	négyszáznegyvennyolc
400	háromszázkilenc

Válassz egy olyan számot, ahol a tízesek helyén páratlan szám áll!

Írd le legalább négy tulajdonságát!

SZÁMKITALÁLÓS BARKOCHBA

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA

Az értő olvasás fejlesztése, cselekvés olvasott információk értelmezése alapján;

Kiscsoportos beszélgetésből, illetve információk gyűjtése szakszókincs-alapú kérdésfeltevessel, összefüggések megfogalmazása

IDŐKERET

20 perc

AJÁNLOTT KOROSZTÁLY

8–9 éves korosztály

MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK

TÁGABB KÖRNYEZETBEN

Matematika

SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN

Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban, algebra – számfogalom

AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK

Barkochbázás, a számtulajdonságok tanulása

AJÁNLOTT KÖVETŐ TEVÉKENYSÉGEK

Hasonló játékok rendszeres művelése

A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI

Olvasástechnika;

Beszédképességek, problémamegoldó gondolkodás

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

A feladatmegoldás értékelése kiscsoporton belül zajlik. Közös érdelem a csoportmunka sikeréről beszélgetni, kiemelve a kölcsönös segítség motívumait.

T/1

TERVEZETT IDŐ: 9 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

4-4 fős csoportokat alakító játék.

Válasszunk ki annyi gyereket, ahány csoportot tervezünk. Mindegyikük egy-egy csoport első tagja. A kiválasztott gyerekeknek osszunk egy-egy számkártyát, amelyen betűkkel kiírva egy 3 jegyű szám található.

A többieknek adjunk egy-egy számtulajdonságot tartalmazó kis szókártyát. Meg kell keresniük azt a számot, amelyikhez tartozik a kapott tulajdonság. Minden számhoz három tulajdonság (három gyerek) tartozik. A számokat tartó gyerekek szerepe nem nehéz, viszont főszerep. Érdeemes a lassabban haladó gyerekeket választani erre a feladatra, hisz így megélhetik a saját fontosságukat, de kudarchelyzetbe nem kerülhetnek. (FK-1)

A kialakult csoportok egy kupacban foglaljanak helyet.

Ellenőrzés: kérjük meg az egyik „számot viselő” gyereket, hogy olvassa fel a számát, a csoporttagok pedig olvassák fel a számhoz tartozó tulajdonságokat az egész osztálynak, mindenki a sajátját.

Tévesztés esetén itt javíthatunk, a gyerekek egymást javíthatják.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Szövegolvasás – szószerkezet olvasása, információk megértése;

Szakszókincs bővítése

MUNKAFORMÁK

Frontális munka

MÓDSZEREK

Utasítás, szóbeli feladatismertetés, önálló munka és csoportalakítás olvasott szövegek alapján

ESZKÖZÖK

Szókártyák, melyek számokat, illetve hozzájuk tartozó tulajdonságokat tartalmaznak (FK-1)

MEGOLDÁS

Háromszáznegyvenkettő	Hatszázhat
Számjegyeinek összege kilenc.	Számjegyeinek összege 13.
Négy tízes van benne.	Hat százás van benne.
Több tízes van benne, mint százás.	Van benne 0, de nem kerek tízes.

Nyolcszázhuszonhét	Ötszázhusz
Számjegyeinek összege tizenhét.	Számjegyeinek összege hét.
Nyolc százás van benne.	Százásra kerekítve 500.
Tízesekre kerekítve 830.	Osztható tízzel.

T/2

TERVEZETT IDŐ: 10 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK**Barkochba csoportmunkában**

(Csak akkor játszható, ha a gyerekeknek osztályszinten már tapasztalatuk van a játéktípusról.)

Adjunk minden 4 fős csoportnak egy borítékot, amiben legalább 12 háromjegyű szám van. (Betűvel írt alak is lehet!) Az egyik csoporttag húzzon egy számot, vigyázzon, hogy a többiek ne láthassák meg. A másik három gyerek felváltva kérdezzen a számról (a válaszoló csak igennel, nemmel felelhet). Aki rájött, írja fel a füzetébe a megoldást, és ne kérdezzen többet. (A leírt számot utólag nem lehet már megváltoztatni. Ezzel készítjük alaposágra a gyerekeket.) Mikor mindhárman megfejtették, vessék össze a leírtakat az eredeti számmal. Kérjük, hogy indoklással segítsék a tévesztőket a megértéshez.

Szerepcserével kerüljön sor mind a négy gyerekre – legalább egyszer, de lehet többször is.

A borítékban lévő számok nem mindegyikére kerül sor minden csoportban. Előre beszéljük meg, hogy a csoport gyorsasága jó, de nem cél ebben az esetben.

Fontos, hogy betartsák az előre megbeszélt szabályokat, figyeljék a társak kérdéseit, a kapott válaszokat.

Lezárásnál beszéljünk arról, hogy hogyan érezték magukat a csoportmunka során, milyen sikerrel dolgoztak együtt, tudtak-e egymásnak segíteni.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Beszédkezdő, beszédlátó, félreproduktív beszédképesség – szakszókincs használata kérdésfeltevés, a problémamegoldó gondolkodás, hallott szöveg értelmezése, összefüggések megfigyelése

MUNKAFORMÁK

Frontális csoportmunka

MÓDSZEREK

Tanítói utasítás szóban, kérdés-felelet alapú megbeszélés négyfős csoportokban

ESZKÖZÖK

Egy boríték, minimum 12 háromjegyű (szabadon választott) számmal. Demonstrációs számkártyák is megfelelnek.

Háromszáznegyvenkettő	Hatszázhat
Számjegyeinek összege kilenc.	Számjegyeinek összege 13.
Négy tízes van benne.	Hat százaz van benne.
Több tízes van benne, mint százaz.	Van benne 0, de nem kerek tízes.

Nyolcszázhuszonhat	Ötszázhusz
Számjegyeinek összege tizenhat.	Számjegyeinek összege hét.
Nyolc százaz van benne.	Százasa kerekítve 500.
Tízesekre kerekítve 830.	Osztható tízzel.

Hétszázhatvanegy	Négyszázharmincyolc
Számjegyeinek összege tizennégy.	Számjegyeinek összege tizenöt.
Páratlan, de nem 7-re végződik.	Páros, 2-nél több egyes van benne.
Első és utolsó számjegye páratlan.	Kisebb százaz szomszédja a 400.

SÍKIDOMOK TULAJDONSÁGAI

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA	Síkidomokat tartalmazó halmazról igaz és hamis állítások olvasása, értelmezése, ítéletalkotás az olvasottakról
IDŐKERET	20 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	8–9 éves korosztály
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	TÁGABB KÖRNYEZETBEN Matematika SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN Tájékozódás térben, gondolkodás, halmaz-logika és geometria témakörök AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK Intenzív tapasztalatszerzés a síkidomokról, testekről; <i>A síkidom, test, szög, csúcs, oldal</i> szavak használata AJÁNLOTT KÖVETŐ TEVÉKENYSÉGEK Hasonló feladatok megoldása differenciált munkák során
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI	Beszédértés, figyelem-koncentráció; Metakognitív képességek – együttműködés; Spontánbeszéd-képesség; Szövegolvasás, olvasott szöveg megértése
AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	A feladatok értékelésénél figyelembe vesszük szaktárgyi szempontból a geometriai gondolkodásra alapuló feladatmegoldások sikerét, valamint a párban dolgozó gyerekek együttműködését. Ha őket kérdezzük a közös munkáról, kérdezzük meg, hogyan érezték magukat, meghallgatták-e egymást, tudtak-e egymásnak segíteni.

T/1

TERVEZETT IDŐ: 6 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Tegyünk a táblára 4 nagyméretű formát: háromszög, négyszög, ötszög, hatszög.

A gyerekek álljanak fel. Ismertessük szóban a feladatot: változtatva fogunk rámutatni a képekre, ők pedig mindig annyit ugorjanak páros lábon (guggoljanak, tapsoljanak, biccentsenek... bármilyen egyszerű mozdulatot kérhetünk tőlük), ahány szöge van a mutatott síkidomnak.

Ezt a mozgatós gyakorlatot az óra bármely szakaszában alkalmazhatjuk lazításként. Segít az alapsíkidomok megismerésében, felismerésében, különösen akkor, ha többféle háromszöget, négyszöget... is szerepeltetünk.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Beszédértés – egyszerű utasítás megértése;

Figyelemkoncentráció

MUNKAFORMÁK

Frontális munka

MÓDSZEREK

Tanítói utasítás, demonstrációs rajzok bemutatása, mozgás

ESZKÖZÖK

Négy egyszerűen kivágott táblai rajz négy síkidomról

T/2

TERVEZETT IDŐ: 14 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

A gyerekek párban dolgozzanak. A párválasztás lehet önkéntes, ha mégis a tanító választ párokat, ügyeljen arra, hogy lehetőleg ne legyenek egy párban a leglassabban haladó gyerekek. Ha magunk irányítjuk a párok kialakítását, akkor minőségben és mennyiségben is differenciált mondatokat tehetünk a borítékokba.

Adjunk minden párnak két A4-es fénymásolt lapot. Az egyikben 8 síkídom képe szerepel és két üres oszlop az igaz-hamis állítások számára (F1). A másikon kis cetlikre vágható igaz és hamis állítások legyenek a fent említett 8 síkídomról (melléklet).

Ismertessük a gyerekekkel a feladatot: egyikük húzzon egy cetlit, olvassa el, majd olvassa fel a párjának. Döntse el, hogy igaz vagy hamis az állítás. Ha a párja is egyetért a döntéssel, akkor ragassza fel a lap megfelelő oszlopához. Szerepcseré. Próbáljanak meg minél több állításról dönteni!

Ellenőrzésnél egyenként olvassuk fel a mondatokat, a párok bólogassanak, ha igaznak tartották, intsenek nemet a fejükkel, ha hamisnak ítélték az állítást.

Egyet nem értés esetén álljunk meg, kérjük ki a gyerekek véleményét, hagyjuk, hogy vitatkozzanak egymással, amíg mind el nem fogadják a helyes megoldást.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Szövegolvasás, beszédbátorság, beszédértés;

Ítéletalkotás az olvasottakról, véleménycsere, együttműködés

MUNKAFORMÁK

Frontális páros munka

MÓDSZEREK

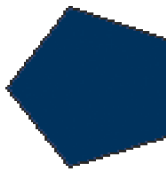
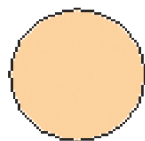
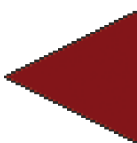
Tanítói szóbeli utasítás, megbeszélés, feladatlap kitöltése

ESZKÖZÖK

Páronként egy fénymásolt lap és egy boríték, igaz-hamis állításokat tartalmazó mondatokkal (F1)

MELLÉKLET

FI

IGAZ ÁLLÍTÁSOK

HAMIS ÁLLÍTÁSOK

Mindegyik síkídom.

Nincs közöttük test.

Négyszögből van a legtöbb.

Mindegyik síkídomnak ugyanannyi szöge van, ahány oldala.

Van közöttük test is.

Mindegyik síkídomnak vannak szögei.

Háromszögből van a legkevesebb.

A körnek sok oldala van.

SZÁMOK „SZEMÉLYI IGAZOLVÁNYA”

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA	Az auditív memória fejlesztése, a szakszókincs bővítése, használatának gyakorlása írásban, saját szöveg fölolvása, a hallás utáni szövegértés fejlesztése
IDŐKERET	20 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	8–9 éves korosztály
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	TÁGABB KÖRNYEZETBEN: Matematika
	SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban, algebra – számfogalom
	AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK Számok tulajdonságainak tanulása, gyakorlása szóban és írásban
	Ajánlott követő tevékenységek Számfogalom-mélyítés írásban lejegyzett tulajdonságokkal
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI	Figyelemkoncentráció, észlelés – auditív emlékezet; Félreproduktív írásbeli szövegalkotás; Beszédértés; Beszédképességek
AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	A feladatok nem igényelnek külön tanítói értékelést, ellenőrzést. A füzetek beszédésével, ellenőrzésével vizsgálhatjuk az írásbeli szakszókincshasználat szintjét az egyes tanulóknál. A csoporttagok együttműködését vizsgálva emeljük ki, dicsérjük az egymásra figyelmet, toleranciát, a nyugodt, békés hangnemet.

T/1

TERVEZETT IDŐ: 5 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

A későbbiekben használt számhalmaz-létrehozás az auditív memória fejlesztését is szolgáló feladattal történik.

A tanító mondjon el egyszerre 3 vagy 4 számot, s a gyerekek emlékezetből írják le azokat. (Esetleg koppintsunk, kacsintsunk, stb., ha kezdhetnek írni.)

Például:

61, 601, 16 (leírás)
480, 302, 611 (leírás)
500, 742, 64, 3 (leírás)

A számok lejegyzése után közös ellenőrzés következik, jó, ha a tábláról is olvashatják a gyerekek a megoldásokat, s önállóan javítanak a füzetükbe.

Megeshet, hogy néhány gyereknek nem sikerül az összpontosítás, illetve gyenge az auditív emlékezete, ezért pontatlan lesz a számhalmaza. Fontos, hogy hangsúlyt fektessünk a pontos javításra, már csak azért is, mert ez esetben használni fogjuk a megadott számokat. Ha hirtelen visszajelzést akarunk a gyerekek sikeressége felől, akkor se kérdezzük meg, hogy kinek hány sikerült. Inkább javaslom a „Ki elégedett magával?”, „Ki vár magától többet legközelebb?” kérdéseket. Aki nem akar, nem is nyilatkozik.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Figyelemösszpontosítás – auditív memória, egyszerű szóbeli utasítások megértése

MUNKAFORMÁK

Frontális önálló munka

MÓDSZEREK

Szóbeli közlés, felsorolás

T/2

TERVEZETT IDŐ: 12 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Barkochba játék

A gyerekek négyes csoportban dolgozzanak. (A kooperatív technikákkal dolgozó osztályok heterogén csoportjai megfelelnek itt is.)

Mindenki válasszon az adott halmazból egy háromjegyű számot, s anélkül, hogy fölírná a füzetébe, írjon le róla minél több tulajdonságot. Erre kapnak kb. négy percet a gyerekek.

Ezután felváltva felolvassák a lejegyzett tulajdonságokat, a többieknek ezek alapján föl kell írniuk a megfejtett számot a füzetükbe. Megbeszélük a helyes megoldást, esetleg kijavítanak félrevezető vagy hibás számtulajdonságot. A feladatot akkor oldották meg, ha mind a négy gyerek választott számát megfejtette a csoport.

Előfordulhat, hogy ugyanazt a számot választják néhányan. Ez nem baj, inkább érdekessé teszi a gyerekek számára a feladatot. Fontos, hogy harmadik osztályra kialakuljon egy olyan együttműködési kultúra, egy olyan toleráns légkör, ahol szabad tévedni, szabad hibázni, és lehet segítő szándékkal kijavítani egymást, lehetőleg rávezető kérdésekkel.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Félreproduktív írásbeli szövegalkotás – szakszókincs használata, saját szöveg fölolvása, beszédértés

MUNKAFORMÁK

Frontális csoportmunka

MÓDSZEREK

Szóbeli feladatismertetés, utasítás, írásbeli önálló munka, csoportmegbeszélés, vita

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

A tulajdonságok megtalálásának szempontjai lehetnek: hány jegyű, páros, páratlan, milyen számjegyekből áll, azok milyen helyi értékűek, a számjegyek összege, a közvetlen és közvetett számszomszédok, kerekített alakok...

T/3

TERVEZETT IDŐ: 3 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Lezárásként mi magunk is válasszunk az eredeti számhalmazból egy számot, amit a gyerekek „kibarkobházhatnak”, felírhatnak. Ellenőrzés: közös megbeszéléssel.

Barkohba játéknál mindig ügyeljünk arra, hogy a fölösleges, többször ismételt kérdésekre hívjuk fel a gyerekek figyelmét. Ezzel az egymásra figyelésüket erősítjük, kérjük.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Beszédbátorság, beszédkezdő, félreproduktív szóbeli szövegalkotás – szakszókinccs bővítése, használata célirányos kérdésfeltevéssel

MUNKAFORMÁK

Frontális osztálymunka

MÓDSZEREK

Kérdésfeltevések, a válaszok alapján önálló megoldás

JÁTÉK A BETŰKKEL

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA	<p>Az értő olvasás fejlesztése párban megoldott nyelvi-matematikai vetélkedő-feladatokkal;</p> <p>Az olvasásra való ösztönzés játékkal</p>
IDŐKERET	20 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	8–9 éves korosztály
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	<p>TÁGABB KÖRNYEZETBEN</p> <p>Matematika</p> <p>SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN</p> <p>Ismeretek alkalmazása, gondolkodás, algebra – logika, kombinatorika</p> <p>AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK</p> <p>Páros vetélkedők;</p> <p>Nyelvi játékok megoldása</p> <p>AJÁNLOTT KÖVETŐ TEVÉKENYSÉGEK</p> <p>A logikus gondolkodást és a számolást segítő nyelvi játékok gyakori művelése</p>
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI	<p>Olvasástechnika;</p> <p>Olvasott szöveg – egyszerű utasítások – megértése</p>
AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	A párválasztó játék sikerét a párok gyors kialakulása jelzi, a vetélkedő feladatlapját pontozással értékeljük.

T/1

TERVEZETT IDŐ: 5 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Páralakító játék

Vágjunk ki (24 tanuló esetén) 24 cetlit, amelyen 12 betűvel írt szám, s annak számjegyekkel írt alakja található. (FK1 melléklet). Ezek alapján kell a pároknak megtalálniuk egymást. Úgy osszuk ki a papírokat, hogy egy lassabban és egy gyorsabban haladó gyermek alkosson egy párt.

Mivel tudatos a páralakítás, írjuk ceruzával a cetlik hátuljára a gyerekek monogramját, attól függően, hogy kit-kivel szeretnék együtt dolgoztatni.

Ha a párok megtalálták egymást, kuporodjanak le egy asztalhoz, csak tolltartóra lesz szükségük.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Szóolvasás

CÉLCSOPORT – A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

Az egész osztály

MUNKAFORMÁK

Frontális önálló és páros munka

MÓDSZEREK

Páralakító játék, kereséssel, számok számmal és betűvel írott és formáinak egyeztetése

ESZKÖZÖK

Számok számmal és betűvel írott és formái, kis papírlapokon

T/2

TERVEZETT IDŐ: 14 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Adjunk a pároknak egy feladatlapot. Vetélkedőszerűen zajlik a következő játék. A feladatlapon (Fl) csupa algebrával, logikával illetve kombinatorikával összekapcsolt nyelvi játék szerepel.

Cél: a feladatlap minél sikeresebb kitöltése, a lapon szereplő utasítások alapján, a párok önálló munkájával. A feladatlapokat magunk értékeljük, pontozzuk, s a következő órán hirdessünk eredményt.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Egyszerű, olvasott utasítások megértése, fontos információk felfedezése az olvasott szövegben, problémamegoldó gondolkodás, a magyar nyelv finomságaiban való elmélyülés.

MUNKAFORMÁK

Frontális páros munka

MÓDSZEREK

Feladatlap megoldása írásban

ESZKÖZÖK

Páronként egy kétoldalas, fénymásolt feladatlap

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

Az összes feladat minden jó megoldására adhatunk egy pontot.

Az időkitöltő feladatra pluszpontok adhatóak.

1. feladat: bár, cár, gyár, jár, kár, már, nyár, pár, sár, szár, tár, vár, zár...

2. feladat: 10 jó megoldás van.

3. feladat: SÜN (S-sel kezdődő állatneveket bizonyára találnak még a gyerekek.)

MELLÉKLET

FK-1 ✂

hatszázhuszonkilenc	629
háromszáznegyvenkettő	342
nyolcszázkilencvenhét	897
ötszáznegyvennyolc	548
hétszázharminchat	736
kétszázkilenc	209
kétszázkilencven	290
négyszázhetvennyolc	478
négyszáznyolcvanhét	487
háromszázötvenkettő	352
háromszázötvenhét	357
kilencszázkilencvenkilenc	999

Írjátok fel a neveiteket: _____

1. Keressetek legalább hét hárombetűs, ár-végű, értelmes szót!
Felváltva írjátok le őket ide!

---

2. Rajzoljatok utakat (minden táblázatba egyet), amin haladva kiolvashatjuk a DELFIN szót! Csak jobbra és lefelé lehet haladni!
Felváltva rajzoljatok!

D	E	L	F
E	L	F	I
L	F	I	N

D	E	L	F
E	L	F	I
L	F	I	N

D	E	L	F
E	L	F	I
L	F	I	N

D	E	L	F
E	L	F	I
L	F	I	N

D	E	L	F
E	L	F	I
L	F	I	N

D	E	L	F
E	L	F	I
L	F	I	N

D	E	L	F
E	L	F	I
L	F	I	N

D	E	L	F
E	L	F	I
L	F	I	N

D	E	L	F
E	L	F	I
L	F	I	N

D	E	L	F
E	L	F	I
L	F	I	N

3. Csak annak a sornak a betűjelét írjátok le alulra, amelyeknek az eredménye kerek százazas! (Mindkettőtöknek három sort kell kiszámolni, így igazságos!)

N A negyven tízszeresének a fele.	J A 65 tízszeresének a fele.
K A hetven felénél ötvenötöl több.	Ü A kilencszáz harmadának kétszerese.
S A 795 tízesekre kerekítve.	A A három százszorosának a fele.

Jó betűk: _____

Milyen értelmes szót tudtok ebből kirakni? _____

Ha van még időtök, írjátok ugyanilyen kezdőbetűvel állatneveket!

MÉRÉSEK, IDŐTARTAM – IDŐPONT

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA	Mondatok szétválogatása két szempont szerint olvasott, illetve hallott szöveg tartalma alapján
IDŐKERET	20 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	8–9 éves korosztály
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	TÁGABB KÖRNYEZETBEN Matematika
	SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN Tájékozódás az időben, mérések
	AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK A napirend kapcsán tapasztalatszerzés az időtartam és az időpont különbségéről
	AJÁNLOTT KÖVETŐ TEVÉKENYSÉGEK Időtartamot és időpontot jelölő kifejezések gyűjtése
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI	Beszédképességek, olvasástechnika, beszédértés és olvasott szöveg megértése; Metakognitív képességek
AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	Az első feladatnál elég, ha az erre vállalkozó gyerekek elmondják, hogy sikerült a feladat megoldása. (Szabad, toleráns légkörben szinte mindenki megosztja a saját sikereit, hibáit a többiekkel.) A második feladat értékelésénél (ami frontális megbeszéléssel zajlik a kiállított feladatlapok alapján) viták alakulhatnak ki, hisz az időpont és időtartam különbsége nem mindig egyértelmű. A párok együttműködését is értékeljük.

T/1

TERVEZETT IDŐ: 6 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Beszélgetés az időről. Úgy tereljük a szót, hogy elhangozzék: az idő hosszúsága viszonylagos, ugyanaz az idő néha hosszúnak tűnik, néha rövidnek. Ha pontosan mérünk, órát kell hozzá használni.

Mérjük le egy percet a belső óránkkal. Mikor a falióra másodperc-mutatója új percet kezd, csukják be a szemüket a gyerekek. Akkor nyissák ki, mikor szerintük letelt az egy perc, azaz a 60 másodperc. Fontos szabály, hogy ha kinyitották a szemüket, bármit is látnak az órán, maradjanak csöndben a még számolók miatt!

Érdeemes a perc megkezdése előtt együtt ráhangolódni a másodpercmutató ritmusára.

Ugyanezt a játékot már második osztálytól lehet játszani, attól kezdve, hogy az időmérést tanuljuk. Érdeemes óra elején és végén is lemérni egy percet, ettől kellemes, békés hangulatot teremthetünk. Szinte kivétel nélkül minden gyerek belső időérzéke fejlődik ettől a gyakorlattól.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

A beszédkezdés, beszédbátorság, spontán beszédképesség. Figyelem-koncentráció, időészlelés

MUNKAFORMÁK

Frontális osztály- és önálló munka

MÓDSZEREK

Beszélgetés

ESZKÖZÖK

Falióra

T/2

TERVEZETT IDŐ: 13 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

A gyerekek párban dolgozzanak. Kapjanak egy kettéosztott lapot, az egyik felének a címe: „Mikor történik?”, a másiké: „Meddig tart?”. Az időtartam és az időpont különbségére hívjuk majd fel a figyelmet ezzel a feladattal, az anyanyelv tudatosabb használata miatt (és a nyelvtanulásnál is fontos).

A lap mellé adjunk egy borítékot a pároknak, melyben mondatok olvashatóak, szétvágott cetlikén (F1-1, F1-2). Ha egyszerűbben akarjuk megoldani a feladatkiadást, akkor hagyjuk a lapon a mondatokat, a gyerekek vágják ki és keverjék meg őket.

Feladatukat szóban ismertessük: egyikük húzzon egy cetlit, olvassa el, olvassa fel a párjának, és döntse el, melyik oszlopba tartozik. Ha társa egyetért, felragaszthatják a mondatot a lapra. Szerepcsere a feladat végéig.

Ha elég sok mondatot teszünk a borítékba, akkor a gyorsabban haladók több ítéletet alkothatnak, többet dolgozhatnak.

Ez a feladat kicsit előkészíti a mondatrészek szerinti mondatelemzés tanulását.

Ha a nagyon jól olvasó gyerekeket jobban akarjuk terhelni, írjunk összetettebb, hosszabb mondatokat. (F2)

Lezárás: tárlattal, a lapokat rakjuk a táblára vagy a falra. A gyerekek nézzék meg a kitett lapokat. Az esetleges tévedést indoklással bárki jelezheti.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Szövegolvasás – mondatok, olvasott szöveg megértése – kérdések és adekvát válaszok megfeleltetése, együttműködés

MUNKAFORMÁK

Differenciált páros munka;

F1-1 – az olvasásban lassabban haladó pároknak;

F1-2 – az olvasásban gyorsabban haladó pároknak

MÓDSZEREK

Tanítói utasítás, közlés, feladatlap megoldása páros megbeszélést követően

ESZKÖZÖK

Páronként egy fénymásolt lap és egy boríték kislapokra írt mondatokkal

MEGOLDÁSOK

Az F1-1 és F1-2 – a szétvágás előtti állapotban – egyben a megoldást is tartalmazza.

MIKOR TÖRTÉNIK?	MEDDIG TART?
<p>A sünök téli álma ősszel kezdődik.</p> <p>A süngyerekek nyár elején születnek.</p> <p>A kis sünöknek születéskor 2 cm-es tüskéi vannak.</p> <p>A sünök sötétedés után indulnak élelemért.</p>	<p>A sünök néhány hónapig lehűlve pihennek.</p> <p>A sünmama negyven napig vemhes.</p> <p>A süntüske egy-két hónap alatt növekszik meg.</p> <p>A sünök egy éjszaka alatt nagy utat tesznek meg.</p>

FI-2

MIKOR TÖRTÉNIK?	MEDDIG TART?
<p>Az oroszlánok már 18 hónapos korukban felnőttnek számítanak.</p> <p>Az oroszlán felnőtt korára elérheti a 200 kg-os testtömeget.</p> <p>A nőstény oroszlánok sötétedéskor szeretnek vadászni.</p> <p>Az állatkertbe a múlt hónapban új oroszlánok érkeztek.</p>	
<p>Az oroszlánok már 18 hónapos korukban felnőttnek számítanak.</p>	<p>A rohanó oroszlán 60 km-t tesz meg egy óra alatt.</p>
<p>Az oroszlán felnőtt korára elérheti a 200 kg-os testtömeget.</p>	<p>Az oroszlánkölykök hat hónapon át csak anyatejen élnek.</p>
<p>A nőstény oroszlánok sötétedéskor szeretnek vadászni.</p>	<p>Az oroszlánok percek alatt is megszerezhetik a zsákmányukat.</p>
<p>Az állatkertbe a múlt hónapban új oroszlánok érkeztek.</p>	<p>Az oroszlánok általában 15 évig élnek, állatkertben ennél is tovább.</p>

SZÖVEGES FELADATOK HIÁNYZÓ, ILLETVE FÖLÖSLEGES ADATOKKAL

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA	Az értő olvasás fejlesztése hiányzó, illetve fölösleges információkat tartalmazó szövegek értelmezésével
IDŐKERET	20 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	8–9 éves korosztály
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	TÁGABB KÖRNYEZETBEN Matematika
	SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban, gondolkodás, szám-tan-algebra a szöveges feladatok tükrében
	AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK Szöveges feladatok rendszeres megoldása
	AJÁNLOTT KÖVETŐ TEVÉKENYSÉGEK Szöveges feladatok alkotása
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI	Beszédképességek, figyelemkoncentráció, folyamatolvasás, félreproduktív írásbeli szövegalkotás
AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	Az ellenőrzés, javítás csoportos megbeszéléssel zajlik. A feladat akkor sikeres, ha a gyerekek megtalálták a szövegekben a hiányzó, illetve a fölösleges információkat.

T/1

TERVEZETT IDŐ: 7 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Bemelegítő játék. A gyerekeknek ceruzára és füzetre lesz szükségük.

Kérdezzük meg, hogy melyikük tud palacsintát sütni, mi a kedvencük, tudják-e, milyen alapanyagok kellenek a palacsintához.

Mondjuk el nekik, hogy a füzetbe egy szót kell leírniuk, azt, ami nem kell a palacsintához a felsoroltak közül.

Gyorsan soroljuk fel szóban: *tojás, liszt, cukor, rizs, tej*.

Ne ismételjünk, ezzel készítssük a gyerekeket a figyelemkoncentrációra.

Frontális megbeszéléssel javítsunk, a rizs a megoldás.

Hasonló felsorolásokkal folytassuk a munkát.

Mi nem fontos kiránduláskor? *Jó idő, kirándulóhely, cipő, kapucni.* (Kapucni.)

Mi nem fontos a zenehallgatáskor? *Hallás, napsütés, zene, fül.* (Napsütés)

Mi nélkülözhető a futballhoz? *Labda, pálya, fű, focista.* (Fű)

Végül jelentsük be, hogy a következőkben hasonlóan fölösleges dolgokat kell megkeresniük, csak éppen szöveges feladatokban.

Ez a játék nem teljesen egyezik a kakukktojás-játékkal, egyrészt, mert szempontot adunk a kereséshez, másrészt fontos, hogy itt fölösleges szavak szerepelnek. (Ami a szöveges feladat szempontjából fölösleges, az nem feltétlenül oda nem illő.)

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Beszédértés – egyszerű utasítások megértése;

Figyelemkoncentráció – auditív memória;

Íráshasználat – egyszavas válaszok lejegyzése

MUNKAFORMÁK

Frontális önálló munka

MÓDSZEREK

Tanítói utasítás, közlés;

Önálló megoldáslejegyzés a füzetbe

T/2

TERVEZETT IDŐ: 13 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Adjunk a gyerekeknek egy feladatlapot, amelyen szöveges feladatok találhatóak, mindben szerepel fölösleges adat, kivéve az utolsót, ahol viszont hiányzik egy. Szóban is mondjuk el nekik, hogy a fölösleges adatokat, információkat kell majd megtalálniuk, s lejegyezniük a lapra.

A feladatlapok három szinten készülnek. Természetesen több szinten is történhet a differenciálás, ahhoz mérten, hogy milyen összetételű az osztályunk. Fontos, hogy az egyes gyerekeknek adott szöveg számára befogadható, megfejthető legyen. (És lehetőleg érdekes.)

Ellenőrzésnél az egy szinten dolgozó gyerekek (itt csillagosok, naposok és holdasok) összeülnek, választunk közülük egy felolvasót. Ha ő fölolvasta a szöveges feladatot, a többiekkel együtt megvitatja a csoport a megoldást. Megegyezés után továbbléphetnek a következő szövegeshez.

Az osztályterem bármely pontja lehet az, ahol az ellenőrzés folyik. A lényeg, hogy a csoport tagjai egymáshoz közel lekuporodhassanak. Mi magunk lehetőleg a lassabban haladók önellenőrzését segítsük.

A játék végén közösen beszéljünk a felmerült problémákról, esetleges hibákról.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Folyamatolvasás – lényegkiemelő olvasás, információ-rangsorolás;

Problémamegoldó kritikai gondolkodás fejlesztése, összefüggések megfigyelése, félreproduktív írásbeli szövegalkotás

CÉLCSOPORT – A DIFFERENCIÁLÁS LEHETŐSÉGEI

Az egész osztály – három szinten differenciálva

MUNKAFORMÁK

Differenciált önálló munka, csoportmunka

MÓDSZEREK

Tanítói utasítás, feladatlap önálló megoldása, javítás csoportos megbeszéléssel

ESZKÖZÖK

Fénymásolt feladatlapok (F1 – A, B, C)

MELLÉKLET

A * és a ☼ jelű lap közt (A és B) mennyiségi különbség van, a ☽ (C) már minőségben is nehezebb.

FI – A)

*

Olvasd el a szöveges feladatokat!

Írd a feladatok alá, hogy mi volt a fölösleges információ!

Egy 175 kg-os vaddisznó fogyókúrázik. Már lefogyott 17 kg-ot. A vaddisznó szereti a makkot. Most hány kg?

Fölösleges információ: _____

A vaddisznó januárban megnősült. A felesége 170 kg, ő már csak 158. Összesen hány kilogrammot nyomnak?

Fölösleges információ: _____

Ha van még időd, találd ki, hogy mi hiányzik a következő feladatból!

Születésnapja van a nyolc vadmalacnak. Mindegyik kap tortát. A tortákon annyi gyertya van, ahány évesek. Hány gyertyát kellett beszerezni a szülőknek?

Hiányzó információ: _____

FI – B)

Olvasd el a szöveges feladatokat!

Írd a feladatok alá, hogy mi volt a fölösleges információ!

Egy 175 kg-os vaddisznó fogyókúrázik. Már lefogyott 17 kg-ot. A vaddisznó szeret makkot enni. Most hány kg?

Fölösleges információ: _____

A vaddisznó januárban megnősült. A felesége 170 kg, ő már csak 158. Összesen hány kilogrammot nyomnak?

Fölösleges információ: _____

**Megszülettek a kis vadmalacok. 8-an vannak. A fele lány, a másik fele fiú.
Összesen hány darab cipő kell a nyolc malacnak?**

Fölösleges információ: _____

Ha van még időd, találd ki, hogy mi hiányzik a következő feladatból!

Születésnapja van a nyolc vadmalacnak. Mindegyik kap tortát. A tortákon annyi gyertya van, ahány évesek. Hány gyertyát kellett beszerezni a szülőknek?

Hiányzó információ: _____

FI – C)

Olvasd el a szöveges feladatokat!

Írd a feladatok alá, hogy mi volt a fölösleges információ!

Egy 175 kg-os vaddisznó fogyókúrázik. Már lefogyott 17 kg-ot. Még ugyanennyit szeretne fogyni. A vaddisznó szeret makkot enni. Hány kg lesz, ha sikerül a terve?

Fölösleges információ: _____

A vaddisznó januárban megnősült. A felesége 170 kg, ő már csak 158. Egy kanapét akarnak venni, amin ketten is elférnek. Összesen hány kilogrammot kell kibírnia a bútornak?

Fölösleges információ: _____

Megszülettek a kis csíkos vadmalacok. Nyolcan vannak. A fele nőstény, a másik fele hím. Összesen hány darab csizma kell a nyolc malacnak télire?

Fölösleges információ: _____

Ha van még időd, találd ki, hogy mi hiányzik a következő feladatból!

Születésnapja van a nyolc vadmalacnak. Mindegyik kap tortát. A tortákon annyi marcipánmakk van, ahány évesek. Hány gyertyát kellett beszerezni a szülőknek az erdei vegyesboltból?

Hiányzó információ: _____

INDOKLÁS, VÉLEMÉNYALKOTÁS CSOPORTOKBAN

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA	A gondolkodás, az érvelőképesség fejlesztése vitával, csoportos feladatmegoldás során
IDŐKERET	20 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	8–9 éves korosztály
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	TÁGABB KÖRNYEZETBEN Matematika SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN Tájékozódás a világ mennyiségi viszonyaiban, algebra – számfogalom AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK Halmazábrák használata bármely tantárgy kapcsán, két-három szempontú válogatáshoz AJÁNLOTT KÖVETŐ TEVÉKENYSÉGEK Hasonló feladatok megoldása más számhalmazokkal, más szempontok szerint
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI	Félreproduktív beszédképesség, íráshasználat; Spontán beszédképesség, együttműködés
AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	Az első feladatot közös megbeszéléssel javítjuk, a második, fő feladat csoportos munkában zajlik, közös feladatlap a végeredménye. Ezt pontozással értékeljük. A csoport közös munkáját a gyerekek maguk értékelhetik szóban.

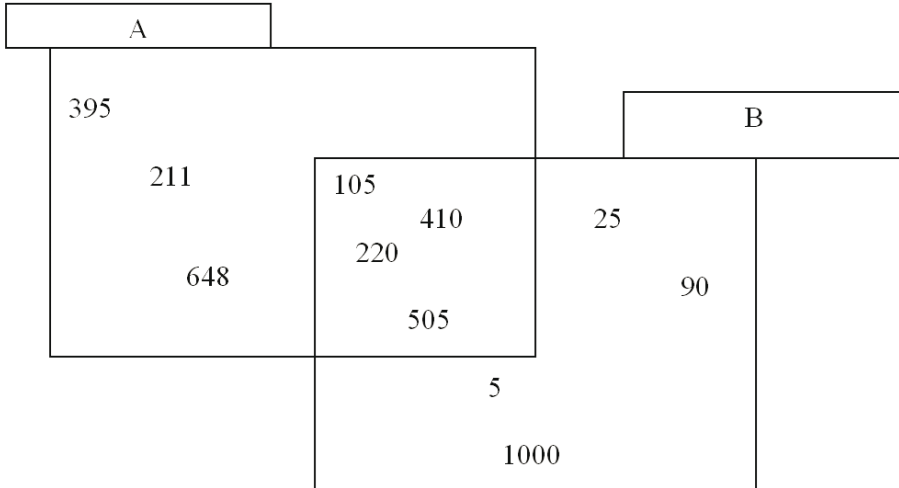
T/1.

TERVEZETT IDŐ: 7 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

A főfeladat előkészítése a következőképpen zajlik.

Fóliára készítsünk egy halmazábrát, két halmazzal. (Táblán is lehet.)

Mutassuk meg az osztálynak, s kérjük, hogy próbálják megtalálni a halmazokra jellemző közös tulajdonságot, azaz találják ki, hogy mi lehet az A és a B felirat.

Ötletüket önállóan jegyezzék fel a füzetükbe.

Ahhoz, hogy a feladatmegoldás sikerüljön, a gyerekeknek gyakorlottnak kell lenniük a számfogalom szakki-fejezéseiben (hány jegyű, páros, páratlan, milyen számjegyekből áll, azok milyen helyi értékűek, a számjegyek összege, a közvetlen és közvetett számszomszédok, kerekített alakok, oszthatóság egyszerű esetekben...).

Ellenőrzésként a gyerekek fölolvashatják a maguk által kitalált címkeket. Próbáljuk megszólalásra készíteni a hallgató gyereket is! Gyakran kérdezzük meg, hogy ki ért egyet az elhangozottakkal, ki nem, és ha nem, akkor miért. Ezzel érhetjük el az érvelőképesség, a kritikai gondolkodás, a vitakultúra fejlődését.

Végül megállapodunk a megoldásban, lejegyezzük a táblára (fóliára).

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Íráshasználat, félreproduktív beszédképesség – szakszókincs alkalmazásával;

Problémamegoldó gondolkodás és érvelőképesség

MUNKAFORMÁK

Frontális önálló és frontális osztálymunka

MÓDSZEREK

Tanítói bemutatás, szóbeli utasítás, önálló megoldáskereső írásban, megbeszélés

ESZKÖZÖK

Írásvetítő, fólia, illetve táblai rajz

MEGOLDÁS

A – háromjegyű számok; B – 5-tel osztható számok

T/2.

TERVEZETT IDŐ: 13 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

A gyerekek négyes csoportban dolgozzanak. (A kooperatív technikákkal dolgozó osztályok heterogén csoportjai megfelelnek itt is.)

Csoportonként adjunk egy-egy feladatlapot (melléklet), amin 12 szám, valamint két egymásba kapcsolódó halmaz képe található. A címkék: „Páros”; „Számjegyeinek összege hét”.

A számok kivágását követően az első gyerek (csoporton belül állapotodnak meg a kezdésen) választ egy számot, saját döntése alapján elhelyezi a halmazábrában, megindokolja a többieknek a döntését. Vita, esetleges javítás és közös elfogadás után jön a következő gyerek.

A feladat vége előtt figyelmeztessük őket az idő leteltére. Ekkor az elhelyezett számokat föl kell ragasztaniuk a lapjukra.

Ellenőrzés: a kész feladatlapokat egymás mellé kitűzzük a táblára, falra. A gyerekeket odahívjuk a lapokhoz, hogy jól lássák őket. Az egyes számok helyét egyenként beszéljük meg velük, minden egyes jó helyre írt számért kap egy pontot a csoport. (Maximum 12 pont.)

Aki hibát fedez fel, indoklással jelezheti.

A kiragasztott lapokon mi magunk vagy egy gyerek végezheti a pipálást, javítást, a szerzett pontok feljegyzését.

Az értékelés alapja a sikeresség, illetve a csoport együttműködése. Dicséretnél ügyeljünk arra, hogy közös volt a felelősség, ezért közös a dicsőség is.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Egyszerű érvek megfogalmazása szóban, problémamegoldó gondolkodás, együttműködés

MUNKAFORMÁK

Frontális csoportmunka, kooperatív technika

MÓDSZEREK

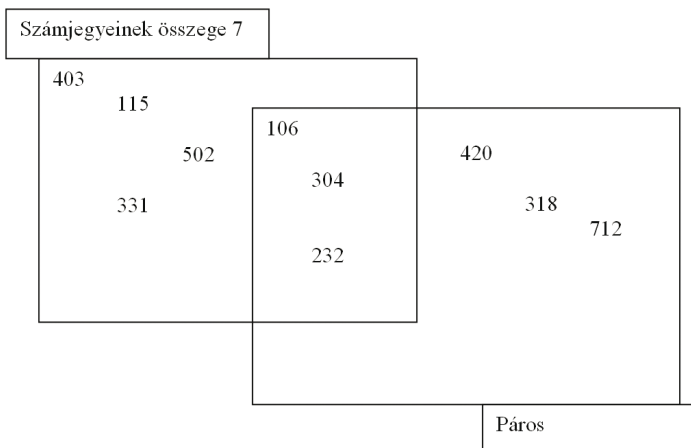
Szóbeli tanítói utasítás, csoportos feladatmegoldás közös feladatlapon, önálló vélemények figyelembevételével

ESZKÖZÖK

Egy fénymásolt feladatlap – csoportonként (melléklet)

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

A hibátlan megoldás az itt kapott számok esetében:

Kívül marad: 611, 517

MELLÉKLET

403	331	502	115	304	232
106	420	318	712	611	517

Számjegyeinek összege 7

Páros

KOMBINATORIKAI SZÖVEGES FELADATOK

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA	Az értő olvasás fejlesztése kombinatorikus szöveges feladatok önálló megoldásával
IDŐKERET	20 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	8–9 éves korosztály
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	TÁGABB KÖRNYEZETBEN Matematika
	SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN Problémakezelés és -megoldás, gondolkodás, kombinatorikatémakör
	AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK Kombinatorikus feladatok megoldása tevékenykedéssel, rajzzal és írásban
	AJÁNLOTT KÖVETŐ TEVÉKENYSÉGEK: Hasonló kombinatorikus szöveges feladatok megoldása differenciáltan
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI	Figyelemkoncentráció, beszédértés, szövegolvasás, olvasott szöveg megértése
AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	A bemelegítő feladatnál a vizuális memória az értékelés alapja. A kombinatorikus feladatokat differenciált mennyiségben oldják meg a gyerekek, a feladatlapokat magunk is ellenőrizhetjük, de rábízhatjuk az ellenőrzésre alakult párokra is. Fontos, hogy javításkor kiderítsük: tévesztés esetén a szövegértésben vagy a kombinatorikus gondolkodásban volt a hiba.

T/1

TERVEZETT IDŐ: 7 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Tegyünk a táblára egy nem színezett képet. A képen három focista fiú legyen, mindegyiken trikó, rövidnadrág, cipő. Az elsőnek göndör a haja, a másodiknak egyenes, a harmadiknak hosszú. A középső lába a labdán pihen (melléklet).

A gyerekek figyeljék meg a képet, és próbálják megjegyezni a látottakat.

Fél perc elteltével takarjuk le a képet. A gyerekek a füzetükbe jegyezzék fel a kérdéseinkre adott válaszukat. A kérdések:

- Hány labda van a képen? (Egy)
- Milyen haja van a jobb oldali fiúnak? (Hosszú)
- Melyik fiú lába alatt van a labda? (Középső)
- Melyik fiúnak van göndör haja? (Balról az elsőnek)

Az ellenőrzésnél, önálló javításnál frontális megbeszélés során kérjük a válaszokat (nem baj, ha többen is adnak eltérő válaszokat), majd takarjuk ki a képet újra, nézzük meg a valóságot együtt.

Bármilyen rajz és kép lehet egy hasonló figyelemkoncentrációs gyakorlat alapja, ez esetben a következő feladatnak is fontos része lesz ez a rajz. A feladat lezárásakor elegendő megkérdeznünk, hogy ki elégedett a „belső fényképezőgéppel”.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Figyelemkoncentráció – vizuális észlelés és emlékezet;

Beszédértés – egyszerű utasítások megértése;

Íráshasználat

MUNKAFORMÁK

Frontális munka

MÓDSZEREK

Kép bemutatása, tanítói szóbeli utasítás, kérdésfeltevés, válaszok önálló lejegyzése emlékezet alapján

ESZKÖZÖK

Egy fekete-fehér rajz

T/2

TERVEZETT IDŐ: 13 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Adjunk minden tanítványunknak fénymásolatban egy ugyanolyan lapot, mint ami a táblán van. Természetesen kicsinyítve. A lap másik oldala legyen üres, mert a gyerekek szöveges feladatokat fognak odaragasztani, s a megoldást is oda írják majd le.

A terem könnyen elérhető helyére (lehet az ablakpárkány, tanári asztal, bármilyen közös asztal, pakolás hely...) tegyünk le egymás mellé öt, megszámozott szöveges feladatot (F1). A feladatok matematikai szempontból nehezedők.

Mondjuk el a gyerekeknek, hogy számozás szerint haladva, egyszerre egy feladatot vegyenek magukhoz, ragasszák a lapjukra, oldják meg. Ha sikerült, akkor mehetnek a következő szövegért. Hangsúlyozzuk: nem az a fontos, hogy minden feladat készen legyen, hanem az, hogy az elkészültek pontosak, jók legyenek. (Nem a mennyiség, a minőség a fontos.)

A feladat lezárásakor szedjük össze a még megmaradt feladatokat, majd kérjük el a gyerekektől a feladatlapokat. Magunk ellenőrizzük a munkájukat, s a következő órán térjünk rá vissza. A többeknek nehézséget okozó feladatokat együtt is beszéljük meg.

A kooperációt erősítve lehet az ellenőrzést páros munkában is végezni; nem probléma, ha a pár valamelyik tagja több feladatot oldott meg, mint a másik.

Ebben az esetben közös megbeszéléssel szerezzünk információt a sikerességről.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Szövegolvasás, egyszerű utasítások megértése, feladatszövegek elemzése, információgyűjtés

MUNKAFORMÁK

Frontális önálló munka – differenciált mennyiségű feladattal

MÓDSZEREK

Tanítói feladatismertetés szóban, önálló feladatmegoldás, egyéneként változó mennyiségben

ESZKÖZÖK

Fénymásolt szöveges feladatok

MEGOLDÁS

1. A fiúk neve sorrendben: *Tibi, Gábor, Péter*

2. *Piros trikó, sárga nadrág, zöld cipő;
Sárga trikó, zöld nadrág, piros cipő;
Zöld trikó, piros nadrág, sárga cipő*

Mivel nincs ismétlődés, és nem lehet két egyforma színű cipő, trikó, nadrág, nincs több megoldás.

3.

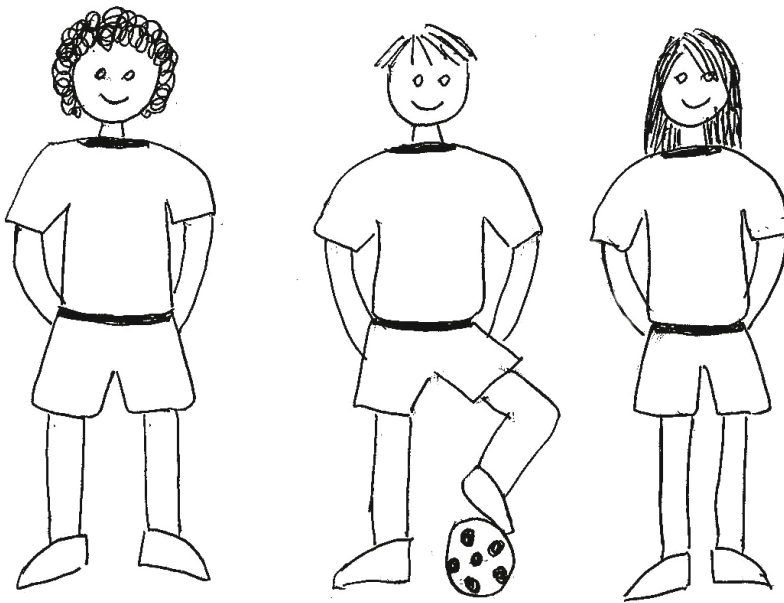
Gábor	1	1	1	2	2	0	0	
Péter	2	0	1	1	0	1	2	
Tibi	0	2	1	0	1	2	1	

4. Három kézfogás történt.

5. Mivel a gombócok sorrendje nem számít, hat megoldás van.

Csoki-csoki;
Csoki-eper;
Csoki banán;
Eper-eper;
Eper-banán;
Banán-banán

MELLÉKLET

FI

1. Írd a fiúk nevét a képük fölé! Péter a hosszú hajú. Gábornak két szomszédja van. A harmadik fiút Tibinek hívják.

2. Színezd ki a fiúk ruháját! Más legyen a cipőjük, a trikójuk, a nadrágjuk színe is. Használhatsz zöldet, sárgát, pirosat. Mindegyik fiún szerepeljen mind a három szín!

3. A játékban három gólt rúgtak a fiúk. Senki nem rúgott hármat. Ki hányat rúghatott? Több megoldás is lehet. Próbáld leírni a táblázatba!

Egy lehetséges megoldást már láthatsz is!

Gábor	1							
Péter	2							
Tibi	0							

4. Meccs után a fiúk kezet fogtak egymással. Hány kézfogás történt, ha mindenki mindenkivel pont egyszer rázott kezet? Jól gondold meg!

_____

-----

5. Meccs után fagyizni ment a három barát. Kétgombócos fagyit ettek. A cukrászdában volt csoki, eper, és banán fagy. Mi lehet egy tölcsérben? (Lehet két egyforma gombóc is.) Lehet:

_____ és _____

_____ és _____

_____ és _____

_____ és _____

_____ és _____

_____ és _____

TÖRTÉNETKÖVETÉS FEJSZÁMOLÁSSAL, KÉRDÉS NÉLKÜLI SZÖVEGESEK

MODULLEÍRÁS

A MODUL CÉLJA	Differenciált szöveges feladatok szövegértésen alapuló értelmezése a hiányzó kérdések feltevésével, írásban
IDŐKERET	20 perc
AJÁNLOTT KOROSZTÁLY	8–9 éves korosztály
MODULKAPCSOLÓDÁSI PONTOK	TÁGABB KÖRNYEZETBEN Matematika SZŰKEBB KÖRNYEZETBEN Számтан-algebra – szöveges feladatok, problémakezelés és -megoldás. AJÁNLOTT MEGELŐZŐ TEVÉKENYSÉGEK Szöveges feladatok szövegértés fókuszú megoldása több szinten, módon; Hiányzó kérdések és válaszok változatainak gyűjtése AJÁNLOTT KÖVETŐ TEVÉKENYSÉGEK Szöveges feladatok szövegértés fókuszú megoldása több szinten, módon, szöveges feladatok alkotása írásban, szóban
A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS FÓKUSZAI	Beszédértés, folyamatolvasás, félreproduktív írásbeli szövegalkotás; Beszédképességek
AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI	Az önálló fejszámolást és a csoportban végzett önálló teljesítményt frontális megbeszéléssel javítjuk. Ahol több jó megoldás van, ott mindre térünk ki.

T/1

TERVEZETT IDŐ: 8 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

A fejben számolás első osztálytól alapfeladat a matematikában. A láncszámolás fejben ennek egy változata, amihez ha történeteket kapcsolunk, érdekesebbé tesszük a feladatot, fokozzuk a figyelemösszpontosítást. A történeteket köthetjük az osztály adott lelkiállapotához, a külső körülményekhez (időjárás, évszak, rendezvény, esemény...).

Kérjük meg a gyerekeket, hogy figyeljenek, mert a hallott történet végén tudniuk kell válaszolni a kérdésünkre. Mondjuk el előre, hogy kétszer hallhatják a történetet. Elsőre figyeljék meg, másodjára már számoljanak is. A végeredményt írják fel a füzetükbe.

A megoldásokat úgy ellenőrizzük (több történet esetén egyenként), hogy a gyerekekkel felidézttjük a mese egyes fázisait, a hozzájuk kapcsolódó részeredménnyel együtt. Példák:

1. Három szánkópálya van a kertben. Mindegyiken 304-en szánkóznak. 512-en elmennek teázni. Hány szánkózó marad? (400 szánkózó)
2. Tegnap 600 hópihe szállt az udvaron egy faágra. A harmaduk maradt csak fenn, mert az ág letörött. Közülük is 48 elolvadt a napsugártól. A többiek párt választottak a szomszéd ágról és mulatni mentek. Hány hópihe mulat? (304 hópihe)
3. Tíz bobos útnak indult, fejenként 20 pogácsát vittek magukkal. Egy hóbucka tetején még 104 pogácsát találtak, magukhoz vették őket. Vacsoránál három tálcára tették őket, igazságosan szétosztva mindet. Hány pogácsának nem jut hely? (4 pogácsa)

Ez esetben óra eleji figyelemkoncentrációs gyakorlatnak használjuk a feladatot, az átlagos szinthez igazítva a feladat nehézségét, hosszúságát. Fő feladatként többféle differenciálásra is alkalmat adhat ez a feladattípus. Lehet írásban és szóban egyaránt alkalmazni, mennyiségi különbségekkel (hosszabb-rövidebb láncszámolásokkal), minőségi különbségekkel (könnyebb-nehezebb műveletekkel). Lehet kérni a gyerekektől történetkövető számfeladat írását is.

Az olvasásban, szövegalkotásban gyorsan haladó gyerekek fordított feladatot is kaphatnak: hosszú számfeladathoz található ki történetet, esetleg le is írhatják.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Beszédértés, a megfejtett információk szerinti cselekvés (itt számtani műveletvégzés fejben);

Figyelemkoncentráció – auditív memória

MUNKAFORMÁK

Frontális önálló munka

MÓDSZEREK

Tanítói utasítás, önálló feladatmegoldás, javítás frontális megbeszéléssel

T/2

TERVEZETT IDŐ: 11 perc

TANÍTÓI INSTRUKCIÓK

Négyes csoportokban dolgozzanak a gyerekek. Fontos, hogy a csoport heterogén legyen. Mondjuk el a gyerekeknek, hogy a munka elején egyedül fognak dolgozni egy feladatlapon, a megfejtéseiket pedig megosztják majd a csoport többi tagjával, akik elmondhatják a véleményüket.

A feladat végén az egész osztály közösen is ellenőriz.

Minden csoportban adjunk egy feladatlapot a tagok kezébe (Fl. A, B, C, D).

A feladatlapon olyan szöveges feladat olvasható, amelyből hiányzik a kérdés. Ezt kell önállóan megfejteni és lejegyezni. 3-4 perc önálló munka után kérjük meg a csoportokat, hogy a tagok egyenként olvassák fel a többieknek a saját szövegüket, s a kérdést, amit kitaláltak hozzá. Ha a többiek szerint is jó a kérdés, a következő csoporttag olvas.

A feladat legvégén takarjuk ki a táblán (vagy fólián) a várható kérdéseket (azok egy-egy változatát, hiszen ugyanazt a kérdést más szavakkal, más változatban is fel lehet tenni) egyenként. Aki felismeri a kérdését, mindig az jelentkezzen. Jó esetben minden csoporttagra sor kerül.

KIEMELT KÉPESSÉGEK, KÉSZSÉGEK

Folyamatolvasás – lényegkiemelő olvasás hiányzó információ megkeresésével;

Félreproduktív írásbeli szövegalkotás;

Beszédértés, beszédbátorság, beszédkedv

CÉLCSOPORT – DIFFERENCIÁLÁS

Az egész osztály

A szöveges feladatok négy szintűek szövegértési és műveletvégzési szempontból egyaránt:

A) lassabban haladók;

B) átlagosan haladók;

C) az átlagosnál gyorsabban haladók;

D) kiemelten gyorsan haladók számára.

MUNKAFORMÁK

Négyfős heterogén csoportok munkája önálló és közös feladatrésszel

MÓDSZEREK

Tanítói utasítás szóban és írásban, önálló feladatmegoldás, az eredmények megosztása a csoporttagokkal, közös véleményalkotás, osztályszintű értékelés, javítás.

ESZKÖZÖK

Fénymásolt feladatlapon, négyféle: Fl. – A), B), C), D)

MEGOLDÁSI JAVASLATOK

Szöveges feladatokat az első pillanattól kezdve úgy tanítunk, hogy a gyerekek a szöveges választ több módon is megadhatják. Ennek köszönhetően nem meglepő számukra, ha ugyanaz a kérdés több formában is megfogalmazható.

A) Hány palackot gyűjtöttünk ebben a hónapban?

B) Hány palackot gyűjtöttünk ebben a hónapban?

C) Hány palackunk volt ebben a hónapban? Ez mennyivel több a múlt havi adagnál?

D) Mennyi palackunk volt a két hónapban külön-külön?

Mind a négy feladat ugyanaz a téma, csak másképp fogalmazva, más matematikai megoldásra utalva. Egyre nagyobb asszociációs képességet kíván a megfogalmazás megértése. Nem biztos, hogy a bonyolultabb szövegezésű feladatot a lassabban haladó csoporttagok azonnal megértik. Az is jó, ha tapasztalatuk van más variációkról.

MELLÉKLET

FI – A)

1. Olvasd el a szöveges feladatot!

A múlt hónapban 396 műanyagpalackot gyűjtöttünk a külön tárolóba. Ebben a hónapban 63-mal többet.

2. Mi a hiányzó kérdés? Találd ki! Írd le!

Ha tudsz másik kérdést, ide leírhatod:

---

3. Ha készen vannak a többiek is, olvasd fel nekik a szöveges feladatot és a kérdést! Kérdezd meg, mi a véleményük az ötletedről!

4. Hallgasd meg az ő szöveges feladataikat is!

FI – B)

1. Olvasd el a szöveges feladatot!

A múlt hónapban 396 műanyag palackot gyűjtöttünk a külön tárolóba. Ez 63-mal kevesebb, mint amennyit ebben a hónapban gyűjtöttünk.

2. Mi a hiányzó kérdés? Találd ki! Írd le!

Ha tudsz másik kérdést, ide leírhatod:

---

3. Ha készen vannak a többiek is, olvasd fel nekik a szöveges feladatot és a kérdést! Kérdezd meg, mi a véleményük az ötletedről!

4. Hallgasd meg az ő szöveges feladataikat is!

FI – C)

1. Olvasd el a szöveges feladatot!

Az osztály a múlt hónapban és ebben a hónapban együtt 855 műanyagpalackot gyűjtött. Ebből a múlt havi adag 396 volt.

2. Mi a hiányzó kérdés? Találd ki! Írd le!

Ha tudsz másik kérdést, ide leírhatod:

---

3. Ha készen vannak a többiek is, olvasd fel nekik a szöveges feladatot és a kérdést! Kérdezd meg, mi a véleményük az ötletedről!

4. Hallgasd meg az ő szöveges feladataikat is!

FI – D)

1. Olvasd el a szöveges feladatot!

Az osztály a múlt hónapban és ebben a hónapban együtt 855 műanyagpalackot gyűjtött. Ebben a hónapban 63-mal többet, mint a múlt hónapban.

2. Mi a hiányzó kérdés? Találd ki! Írd le!

Ha tudsz másik kérdést, ide leírhatod:

---

3. Ha készen vannak a többiek is, olvasd fel nekik a szöveges feladatot és a kérdést! Kérdezd meg, mi a véleményük az ötletedről!

4. Hallgasd meg az ő szöveges feladataikat is!